

Izloži vsek četrti
in velja s poštno
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. ti-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pozamezni listi do-
be se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadna vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede opoldne.

Štev. 11.

V Mariboru, dne 17. marca 1904.

Tečaj XXXVIII.

Ptujski okrajni zastop.

Ptuj, 14. marca 1903.

Danes se je vršila volitev za okrajni zas-
top iz skupine velikega posestva. Slovenska
stranka je dobila pri volitvi volilne komisije
49 glasov, nasprotna stranka pa 63 glasov.
Od slovenskih volilcev so izostali gospod prošt
ptujski, Alojz Pihler iz Levajne, Ant. Kokoli
iz Levajne, Jurij Strah od Sv. Andraža v Sl.
gor, Toplak Franc iz Karčvine pri Ptuj in
vsled bolezni Andrej Toš iz Bratislave.

Z nasprotno stranko so volili: Martin
Burg iz Jurovec, Vindiš Andrej iz Brega,
Žampe Jakob iz Levajne, Šumer Matevž iz
Mihovec, Vrsič Janez z Brega pri Ptuj, Ca-
futa Jožef iz Drave, Vrabelj Jožef iz Spod.
Velovlaka.

Od sosesk je pustil c. kr. okrajni glavar
voliti župana Ant. Goljat le za Pongerce in
Spod. Jablane. Ni pa pustil c. kr. okr. glavar
voliti zastopnikov sosesk Zlatoliče, Strazgoj-
nice, Mihovci, Župečjaves, Škola, Skorba,
Zdrgonjaves, Ločič, Slovenjaves, Loka, ozir.
njih pooblaščenec.

Tako so dobili nasprotniki volilno komi-
sijo za-se in so si izvolili dr. Fichtenau, žu-
pana Ornika in trgovca Sadnika v komisijo.

Ker smo vedeli, da je od tega, katera
stranka dobi komisijo za-se, večinoma odvi-
sen izid cele volitve, smo naše moze svarili
in prosili, da pridejo vsi na volišče in to
pravočasno. Za to se pa nekateri niso prav
nič zmenili. Videli so ves čas, kako strastno
so nasprotniki po celem okraju agitirali, da
so nekateri gospodje bili takorekoč noč in

dan na nogah in na vozu, n. pr. Maks Stra-
schill z Brega in drugi. Pa za vse to se ne-
kateri naših volilcev niso brigali, ampak so
mirno doma ostali!

Tako postopanje se obsoja samo ob sebi
in pričakovati je, da bode dobilo tudi zaslu-
ženo plačo.

Tudi izdajalci med nami še niso izumrli,
ampak ta kuga je še precej razširjena. Treba
bode vse moči napeti, da se ta škodljiva in
sramotna bolezen sčasoma popolnoma iztrebi
in zatre. — Izdsjalstvo v taki ostudni obliki
in v tolikem številu, to je bila najžalostnejša
podoba, katero je volitev pokazala!

Nasprotniki so mlinarja Burga iz Juro-
vec in kmeta Žumra na vsežgodaj v kočiji
pripeljali v mesto! Bolnike so nosili na
volišče! Bolan mož Kofler, kateri je prišel
volit za svojo ženo, sedel je v volilni sobi
na vozičku. Niso mu prizanesli; moral je na
volišče! Slovenski volilci pa, katerih ni ovi-
rala nobena bolezen so prišli prepozno, ali
pa celo izostali! Pri volitvi zastopnikov so
Slovenci imeli 45 glasov, Nemci in nemčurji
pa 63. To pa vsled tega, ker je nemška
komisija, njej na čelu župan Ornik, zavrgla
še glas soseske Pongerce in Spod. Jablane,
kateri je pri volitvi komisije smel zastopati
župan Anton Goljat, ker komisija ni pustila
nobenega pooblaščenca drugih sosesk voliti,
ker je eden slovenski volilec oddal legitima-
cijo brez glasovnice, dva volilea pa sta se
odstranila, preden je bila volitev končana.

Slovenska stranka je postavila kandi-
datom posestnike; Nemci in nemčurji graj-
ščaka pl. Hellin na Sterntalu, grajščaka

barona Kübeck na Borlnu, grajščaka pl.
Pongrac v Dornovi, grajščaka Uim v Zavrču
krčmarja in žganjarja Maksa Strašil na Bregu
pri Ptuj, trgovca Franca Šosterič pri Sv.
Vidu, mlinarja Martina Burg v Jurovecih,
posestnika Jakoba Žampa v Levajcih, po-
sestnika Jožefa Vrabelj ml. v Spod. Velovlaku
in posestnika Andreja Vindiš na Bregu pri
Ptuj.

Kmet naj kmeta voli! kriči »Štajerc«.
Ta volitev je pokazala, da kmet odpadnik
na komando tudi nemške grajščake voli, da
je vse povdarjanje tega gesla hinavsko, laž
in sleparija!

Kedaj se vendar odpro našim ljudem oči?

Rusko-japonska vojna.

Vojska na suhem.

V vojnih krogih se misli, da se bosta
sovražni vojski na suhem sprijeli šele štiri
tedne pozneje, ko bode Japonci vso svojo
silo 200.000 mož zbrali v Tuganu in Genzanu.
Glavne utrdbe imajo Rusi na reki Jalu. Ruska
vojska je razpostavljena v nepretrgani vrsti
od Mukdena do reke Jalu, da ji ni mogoče
priti za hrbet.

General Saharov je dejal, da bo Rusija
zbrala v Mandžuriji najmanj 400.000 mož.
Predno vsi ti tisoči ne bodo zbrani na bo-
jišču, se ne bo zgodilo nič posebnega. Če
imajo tudi Japonci sedaj nekaj prednosti, jim
Rusi pripravijo velika presenečenja.

Japonci prodirajo sedaj z veliko naglico
v Mandžurijo. Tako se glase najnovejša poro-
čila. Ta hitrica je za Japonce jako nevarna,

Listek.

Občinska seja.

(Napisal Iv. Baloh.)

(Konec.)

»Skoro do goldinarja so ga licitirali pri
dražbi ranjkega gospoda župnika«, je rekel
Miha, »saj veš, vsakdo bi ga rad imel za
spomin na gospoda. Bog jim daj dobro! Pa
je res pripraven, pogledaj, na eni strani je
črnilo, na drugi pa sipa. Zato sem ga pa
kupil za občinsko pisarno.«

Ko so se tako pogovarjali, je vstopil
Francelj. Nič ni dejal, klobuk je vrgel v kot
ter se vsedel na konci mize. Tam je vedno
sedel on, ker je bil navadno zapisnikar. Zlan
se je izgovarjal, da je že star in da ne vidi
dobro, Tomaževc pa, da se mu preveč roke
tresejo, torej ni preostalo drugega, kot da je
za pero prijel ter pisal zapisnik Firtahov
Francelj.

»No, bomo pa začeli«, je rekel župan
Miha. »Barakar je šel na semenj, ga ne bo,
bomo pa kar sami naredili.«

»Kaj pa je takega?« vpraša Tomaževc.

»Tako je, možje«, je začel Miha. »Gla-
varstvo zahteva, da mora imeti vsaka vas
nočnega čuvaja, da bomo varni pred ognjem

in tatovi. Tako je! Doslej smo bili v vedni
nevarnosti, hiše so lesene in če ogenj na-
stane, bo vsa vas pogorela. Strašno bi bilo
ponoči. Tako je možje, kaj mislite?«

Za nekaj časa je nastala tišina. Zlan je
podprl svojo glavo še z drugo roko, Tomaževc
je spustil iz pipe močan kolobar dima, Fran-
celj je pa mirno gledal pred se.

»No, kaj misliš, Zlan?« vpraša Miha.

Zlan se je naslonil na zid in rekel:

»Dobro bi bilo, saj tako vedno slišimo
kaj slabega? A kje ga pa bomo dobili?«

»Kje ga bomo dobili«, je vmes posegel
Tomaževc, »kar starega Sepa vzemimo, ta še
po dnevi nič ne vidi.«

Vsi so se zasmejali razun župana.

»Ali pa Buzeljnovoga Martina«, je rekel
Firtahov Francelj z neko škodoželjnostjo.

In vsi so se še bolj zasmejali.

»Ta pa ta«, je rekel Zlan, »ki ni nikdar
trezen.«

»Kdo ga bo pa plačeval?« je vprašal
Tomaževc.

»Kdo? občina!« je rekel z močnim gla-
som Francelj.

»Kako pa, saj imamo že itak visoke do-
klade?« mu je odgovoril Tomaževc.

»Ali pa«, je hotel pomirjevalno uplivati
župan Miha, »ko bi vsaka hiša skrbela za eno
noč po vrsti.«

»Kaj še«, je ugovarjal Tomaževc, »še te
skrbi bomo imeli.«

»Pa res«, je pritrdil Francelj, »ali bom
šel jaz, ki sem truden, ali bodo šli otroci?«

»Jaz že ne grem«, je pristavil Zlan.

»Dežela naj ga plača in najame, saj tudi
davke pobira, naj pa še za nas skrbi«, je
rekel odločno Firtahov Francelj. »Zakaj pa
smo kmetje, ali samo za davke plačevati?«
Le povej Miha sosedom, da bodo vsak eno
noč hodili po zimi na mrzlo, kaj bodo rekli!
In čuvaja hočejo imeti, kdo ga bo pa plače-
val? Občina že ne, saj moramo že toliko
občinskih revežev podpirati, da je groza. Most
bo treba na Krotniku popraviti, kje bomo
pa denar dobili?«

»Res je tako«, mu je pritrdil Tomaževc.
Županu je bil ta prepir zelo neljub. Ravno
prav je prišla žena in je rekla:

»Miha, pojdi no malo ven, hlapec je pri-
gnal kravo iz semnja, pa se ga je tako na-
bral, da je strah.«

Župan je vstal in šel.

Sami trije so bili.

»Tomaževc, če z menoj potegneš«, je
dejal bolj tiho Francelj, »ti dam v nedeljo
za pol litra.«

»Saj veš, da bom, misliš, da bom res
hodil pozimi ponočnjake preganjat?«

Tako je rekel Tomaževc. In živahno sta

ker nimajo niti na Koreji izkrcane vse svoje armade. Doslej so Japonci prepeljali na Korejo tretjino svoje armade. Najbrže nameravajo Ruse napasti ali ob reki Jalu, ali pa priti ruski armadi za hrbet pri Mukdenu. Verjetno pa je tudi, da bodo Japonci izvršili napad na obeh krilih in obenem skušali izkrcati svoje vojaštvo zapadno od Port Artura, katerega v obče nameravajo oblegati in napasti. V vojnih krogih pa prevladuje prepričanje, da je zavzetje Port Artura popolnoma izključeno.

Da bi bili Japonci zavzeli Takusan med Daljnimi in Vitsju ter prodrli že do Fengvangčenga v Mandžuriji, se od nobene verodostojne strani ne potrjuje. Preko Jalu pač Japonci niso prišli tja, ker je Jalu dobro utrjena. Ako je torej ta vest resnična, so se morali izkrcati na zahodnem delu reke Jalu na polotoku Liaotung. To pa je mogel biti samo en oddelek japonske armade, ki bi imel skoro gotovo samo namen podkuriti mandžurijsko prebivalstvo proti Rusom in počakati, da ostala japonska armada prodre preko reke Jalu. Rusi se v resne boje z Japonci nikakor ne bodo spuščali, dokler ne bodo imeli nad Japonci velike premoči.

Boji na morju.

Rusi v zadnjem hipu marljivo delajo, da utrdijo in založe z živežem Port Artur in okolico ter tako dohite ono, kar so zamudili. Iz Čifu poročajo, da na tisoče delavcev dela na utrdbah v Port Arturu in Daljnem, da zgrade nove nasipe. Kjer je polotok najožji, tam postavijo menda na stotine topov. Čez Niučang prihaja velika množina živil in hrane za konje po železnici, ki jih nakupujejo Rusi po Kitajskem. Vhod v pristanišče je prost. Posrečilo se jim je »Retvizana«, ki je zaviral velike oklopnice, da niso mogle iti skozi vhod, prepeljati v pristanišče. Od morske strani se ni moglo polastiti trdnjave. Sploh je pa od vseh strani zelo dobro utrjena. V trdnjavi je nakopičenega do 200.000 ton premoga.

O polnoči med 9. in 10. sušcem so prišle pred Port Artur spet sovražne ladje, bilo jih je štirinajst. Ruski topovi so pridno streljali. Ko so pa ruske torpedovke zadele skupaj s sovražnikom, je isti odplul. Proti jutru so poslali torpedovke za sovražnikom, ki so ga opazile in ob osmi uri se je spet začel bojni ples.

Šest ruskih torpedovk je srečalo sovražno brodovje torpedovk, katero so spremljale križarke. Prišlo je do boja. Ruska torpedovka »Vlastin« je spustila torpedo in zadela sovražno torpedovko, ki se je potopila. Ruske

govorila oba, zabavljala čez gospodo, glavarja, najbolj pa čez župana samega.

Zlan pa je vzel mirno izza zapečka neko staro število »Domoljuba« ter je ravnokar zvedel, da so laškega kralja Umberta v Monzi ustrelili.

Mejtem je prišel župan Miha nazaj še bolj razjarjen kot je bil prej.

»No, kako mislite, možje«, jih je vprašal.

»Tako, da tega pri nas ne potrebujemo«, je rekel nekoliko odločno Tomaževc.

»Kako pa ti misliš, Zlan?« je vprašal Miha nekako milotožno svojega zvestega prijatelja.

»I tako kakor drugi«, je rekel Zlan.

»Kako, moraš povedati, da ali ne!« ga je opomnil Francelj.

In Zlan bi najraje vsem ustregel, pa se je še revež malo raztresel, ko je bral časopis in ni več prav dobro vedel, za kaj se je šlo. Za Francelja ni dosti maral, ker se mu je zdelo, da preveč govori, zato je rekel:

»Tako naj bo, kot je dejal Tomaževc.«

Te besede so župana nekoliko zbudile. Celo on ga je zapustil.

»Bomo pa spisali zapisnik«, je silil Francelj.

»Le«, je pristavil župan.

In Francelj je spisal zapisnik, da občina ne more imeti nočnega čuvaja, ker

ladje so se umaknile proti pristanišču. Na povratku je bila poškodovana torpedovka »Sterebugšija«, ki se je začela potapljati. General Makarov je to opazil in plul z »Novikom« in »Bojanom« na pomoč, a bilo je že prepozno, ker je pet sovražnih križark »Sterebugšija« že vzelo v sredo, in ni ga bilo več mogoče rešiti.

Od 9. uri je začelo sovražno ladjevje, obstoječe iz 14 ladij, iz velike daljave streljati na trdnjavo. Ladjam niso prizadeli velike škode. Bombardiranju so odgovorili iz trdnjave vsi topovi. Moštvo je na vseh ladjah kazalo občudovanja vredno hladnokrvnost. V delavnicah se ni delo prekinilo. Le Kitajci so plašno letali semintja. Sovražno križarko, »Takasavo« so močno poškodovali, če se je potopila se ni moglo videti, ker so Japonci streljali iz daljave 10 kilometrov.

Natančneje poročilo o napadu iz Port Artura pravi: Bombardiranje je največ škode napravilo v novem mestu. Ena granata se je razpočila pred hišo pravdnika Sidurskega ter je hčeri polkovnika bar. Franka odtrgala glavo. Neke druga gospodična je bila težko poškodovana na desni strani prs, ter je kmalu nato med groznimi bolečinami umrla. Bil je še ubit neki Kitajec, neki kočijaž in več Kitajcev je bilo ranjenih. Dobro se je opazilo, da je bila neka japonska oklopnica zadeta od kroglice in se takoj počasi oddaljila. Kanonada je bila silna. Ob tri četrt na 1. uro je grom potihnil. Splošno moramo reči, da napad ni imel trohico nameravanih uspehov.

Koreja.

»Novoje Vremja« piše: Položaj v Koreji je še vedno nejasen. Vse brzojavke, ki prihajajo iz prestolnice nesrečnega cesarja Li-Hsi, morajo skozi roke žoltorokih Japoncev, ki puste poročati le to, kar je ugodno njihovi stranki. O razmerju Koreje imamo zdaj troje vesti: Najprej so poročali, da je Japonska kar proglasila Korejo za svojo. Potem so poročali, da sta Koreja in Japonska sklenili le zvezo v medsebojno brambo. Tretja japonska vest je pa, da hočejo Japonci le reformirati korejsko upravo, da se pa korejska vojska ne bo borila proti Rusom. Vest pa, v katero ne verjamemo, je ta: Japonska je storila veliko napako, ko je prekršila nepristranost Koreje. Ko bi bila Japonska omejila bojišče le na morje in na Mandžurijo, bi bila vojska dolga in težka za Ruse. A ker je storila krivico Koreji, je dala tudi naši armadi prosto pot v Korejo.

ima premalo dohodkov. Firtahov Francelj je spisal in se prvi podpisal. Bil je zadovoljen. Vzel je klobuk, voščil »Lahko noč« — in odšel.

Župan se je delal, kot bi ne bil slišal njegovih besedi in mu ni nič odgovoril. Miha se je podpisal in dal Zlanu. Zlan je prijel pero v roke in začel pisati.

»Le podpiši se«, mu je rekel Tomaževc, »ta čas pa grem jaz lahko še po tobak.«

In res, ko je prišel Tomaževc od sosedu nazaj, je Zlan naredil ravno zadnjo piko k svojemu imenu.

Podpisal se je tudi še Tomaževc.

Zlan je vzel iz pisalnika posodico in stresel oziroma hotel stresti sipe, pa je prijel pomotoma za črnilo ter ga je precej zil po poli.

»Kaj si pa naredil?« je zaklical Tomaževc.

»E. se bo pa posušilo«, jih je potolažil župan Miha, vzel polo ter jo dal na peč.

Zlan in Tomaževc sta se poslovila in odšla. Skozi vrata pa je smuknil rujavi muc ter zletel iz dvorišča naravnost gori za peč in pritisnil na polo spomine vseh svojih štirih nežnih tačic

Tako se je vršila in končala občinska seja v Plavškem Rovtu meseca junija leta 19 . .

Sl. L.

Slovenski stariši, dajte študirat nadarjene sinove svoje!

Naval tujih, našemu narodu skrajno sovražnih uradnikov je vedno večji v naše slovenske kraje. Marsikje pri nas ni enega Slovenca v tem ali drugem uradu. Največ je temu krivo pomanjkanje naših ljudi. Premalo slovenskih sinov gre študirat. V vseh stanovih je že pomanjkanje. Tako nam primanjkuje duhovnikov, marsikje bi treba bilo dveh dušnih pastirjev, pa škofijstvo ne more dati duhovnega pomočnika, ker je premalo duhovnikov. Občutno je pomanjkanje učiteljev; šole pa naraščajo in število razredov se vedno množi. Pri sodnijskih, davkarskih in finančnih uradih pa že posebno primanjkuje naših ljudi. Nimamo inženjerjev, stavbenikov in podjetnikov; vse službe, ki kaj nesejo, so v rokah naših sovražnikov, ki lačni naše zemlje in naših zakladov prihajajo celo s Pruskega k nam.

Kje naj iščemo pomoči v tem oziru? Pri vas, slovenski stariši. Ako imate nadarjene sinove — in takih je, hvala Bogu, mnogo — dajte jih v šole, privoščite jim boljše kruha za bodočnost. In pot vam je odprta na vse strani. Lahko pošljete sinka v gimnazijo, če hočete imeti duhovnika, profesorja, zdravnika, odvetnika ali sicer imenitnega gospoda. Vseh teh nam je treba — slovenskih! Manj stroškov bo — če ne zmorete večjih — ako daste sina na učiteljsko, da postane kedaj vrl učitelj in vzgojitelj narodov. Primeroma z malimi stroški lahko pripomorete sinu do lepe službe, če ga pošljete v vinorejsko šolo ali v Maribor ali še boljše na Grm pri Novem mestu. Ta ali drugi ima posebno veselje do risanja, slikanja. Tak naj bi obiskoval višjo obrt na šoli v Ljubljani ali v Gradcu. Marsikdo pride lahko do stalne službe tudi, če je izvršil vsaj štiri gimnazijske razrede. Krvavo nam je treba tudi zavednih narodnih trgovcev. Če se prej ko slej — silno je želeli — ustanovi v Ljubljani višja trgovska šola, bo se opdi lahko marsikak mladenič izobrazil v večšega in zavednega trgovca. Mnogo je starišev, ki imajo toliko premoženja, da lahko vzdržavajo sami svojega študenta. Veliko več pa je takih, ki potrebujejo podpore. In te se še vedno dobi. Priden dijak najde vedno kaj dobrih src. Naše dijaške kuhinje preskrbujejo veliko dijakov s hrano opoldne. Zjutraj in zvečer pa se še shaja tako ali tako: če več ni, pa je dober tudi kosček kruha. Velika pomoč našim dijakom bo »Dijaski dom« v Celju, ko bo odprt. Treba bo misliti na ustanovitev enakih domov tudi v Mariboru in v Ptuj.

Čez pol leta se bodo zglaševali za šole novi učenci. Stariši, ki imate sposobnega fantka, posvetujte se z duhovniki in učitelji, da ga v bodočih mesecih pripravijo na vsprejemno skušnjo ali da ga sploh usposobijo za vsprejem v to ali ono šolo, v katero bi radi dali sina. Radi vam bodo to storili. O koliko so si v tem oziru že pridobili zaslug mnogi duhovniki, mnogi učitelji! V Negovi, pozneje pri Sv. Benediktu v Slov. gor. je učiteljeval sedaj vpokojeni nadučitelj Bregant, ki je imel posebno veselje s tem, da je prav mnogo nadarjenih dečkov pripravil in spravil v šole. V raznih lepih službah se nahajajo že njegovi bivši učenci pa se ga še vedno hvaležno spominjajo. Zato pa rodoljubni dušni pastirji in učitelji, storite vse, kar je v vaših močeh, da bo letošnja jesen tudi iz tistih župnij prišlo kaj naših sinov v šole, od koder že leta in leta ni bilo nobenega dijaka. Vsaka župnija potrebuje duhovnikov, potrebuje učiteljev, naj si jih torej tudi nekaj sama vzgoji.

Seveda je treba veliko truda, da se pride do boljše kruha, do dobre službe. Ker pa Slovenci moramo ravno tako plačevati davek in nositi druga državna bremena, čemu bi pa boljši kruh privoščili na naši zemlji tujcem in svojim sovražnikom?! Slovenska zemlja Slovincem! Prej ne smemo